

Wniosek.

- A. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną pod A. ustawę o policyi ogniowej.
We Lwowie dnia 23. Września 1882.

Wnioskodawca:

Tadeusz Romanowicz.

Hoszard, Zbrożek, Turzański, A. Czaykowski, Splawiński, Hausner, M. Lityński, Janko, Jan Czaykowski, Onyszkievicz, Bieliński, A. Rey, Malecki, Splawiński, Jan Jocz, Łazarski, Wasilewski, Garbaczyński, T. Merunowicz, Czerkawski, ks. Sawa, Then, H. Czaykowski, M. Popiel, A. Krukowiecki, Zborowski, Simon, Dr. M. Fedorowicz, Pilat, Wohlfarth, Lenartowicz.

Projekt.

U s t a w a

z dnia . . . . . o policyi ogniowej obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

I. Postanowienia ogólne.

- §. 1. Policya ogniowa należy do własnego zakresu działania gminy.

Koszta wykonywania policyi ogniowej ponosi gmina, o ile niniejsza ustawa w poszczególnych wypadkach inaczej nie postanawia.

- §. 2. Wykonywanie policyi ogniowej należy do naczelnika gminy.

- §. 3. Dla odległych części gminy może Rada gminna ustanowić osobnego delegata, któremu poruczonem będzie sprawowanie policyi ogniowej. Również może Rada gminna, zwłaszcza w gminach większych, jeżeli nie ma w nich zorganizowanej straży pożarnej, ustanowić osobnego urzędnika, który pod kontrolą i kierunkiem naczelnika gminy wykonywa policyę ogniową. Tam zaś, gdzie istnieje straż pożarna, obowiązki te wykonywa naczelnik straży.

- §. 4. Przepisy ustawy karnej tudzież rozporządzenia administracyjne, mocą których pewne, niebezpieczeństwem pożaru zagrażające czynności są zakazane, albo też są nakazane pewne środki ostrożności w obchodzeniu się z materiałami łatwo zapalnymi, tudzież w sposobie ich przechowywania — niemniej postanowienia ustaw i rozporządzeń o policyi budowniczej, pozostają nienaruszone.

II. Zapobieganie pożarom.

- §. 5. Rada gminna winna wydać miejscowe przepisy, zabraniające wszelkich takich czynności, które w miejscowych warunkach zagrażają niebezpieczeństwem pożaru, o ile one nie są już zabronione ogólnymi przepisami ustawy karnej lub rozporządzeniami administracyjnymi.
- §. 6. Naczelnik gminy winien czuwać nad wykonaniem powyższych przepisów ustaw, rozporządzeń i uchwał Rady gminnej, o wykraczających przeciwko przepisom ustawy karnej donosić sądowi, działających wbrew rozporządzeniom administracyjnym i uchwałom Rady gminnej karać we własnym zakresie działania i w poszczególnych wypadkach czuwać nad uchyleniem wszystkiego, co niebezpieczeństwo pożaru sprowadzić może, a zarządzać wykonanie środków, zapobiegających temu niebezpieczeństwu.
- §. 7. Naczelnik gminy, a względnie delegat jej lub urzędnik sprawujący policyę ogniową (§. 3.) winien najmniej raz do roku przedsięwziąć rewizyę ogniową budynków. Do rewizyi tej przybierze sobie kominiarza i jednego członka gminy, ile możliwości znawcę. Celem rewizyi tej jest zbadanie dokładne stanu budynków pod względem ich bezpieczeństwa od pożaru, wykrycie i uchylenie wszystkiego, co by pożar sprowadzić mogło, skontrolowanie kominów i sprawdzenie stanu przyborów pożarnych. O wyniku tej rewizyi, tudzież uczynionych przy niej zarządzeniach, zawiadomi Naczelnik Radę gminną na najbliższem posiedzeniu i będą one — ile możliwości — protokolarnie spisane.
- Kto się nie zastosuje do zarządzeń Naczelnika gminy w skutek takiej rewizyi wydanych — ulegnie karze w myśl postanowień karnych niniejszej ustawy — a nadto mają być te zarządzenia w razie sporu na jego koszt wykonane.
- §. 8. Naczelnik gminy, a względnie jej delegat lub urzędnik sprawujący policyę ogniową, winien czuwać nad regularnem czyszczeniem kominów.
- Kominy i rury kominowe mają być czyszczone przez ukwalifikowanych i upoważnionych kominiarzy.
- Kominy obejmujące dym z zwyczajnego ognia kuchennego lub z opału zwyczajnych pieców, wycierane być mają należycie i czysto co cztery tygodnie przez cały ciąg ich używania.
- Kominy obejmujące dym z trzech lub więcej ognisk, tudzież z kuchni publicznych domów gościnnych, koszar, klasztorów, czyszczone być powinny co 14 dni. Kominy warstatów profesjonalistów w ogniu robiących co ośm dni wycierane być mają.
- Na podstawie powyższych prawideł wyda Naczelnik gminy bliższe postanowienia co do terminów czyszczenia kominów i sposobu przeprowadzenia kontroli tej czynności. Większe miasta, gdzie jest kilku kominiarzy, będą podzielone na rejony kominiarskie, z których każdy oddany będzie jednemu kominiarzowi, osobiście za swój rejon odpowiedzialnemu.
- §. 9. Jeżeli kto sprzeciwia się czyszczeniu komina w swej realności, winien o tem kominiarz zawiadomić naczelnika gminy, który w sposób przymusowy czyszczenie komina wykonać każe.
- §. 10. Rada gminna oznacza taryfę opłat kominiarskich, i przedkłada ją władzy przemysłowej do zatwierdzenia. Gdyby kto wzbraniał się wypłacić kominiarzowi należące się według

taryfy wynagrodzenie, będzie wynagrodzenie to przez naczelnika gminy w sposób egzekucyjny ściągnięte.

- §. 11. W każdej gminie najmniej 20 domów obejmującej a tworzącej miejscowość zamkniętą, ustanowi Rada gminna opłacanego z kasy gminnej stróża nocnego, który ma czuwać w nocy nad bezpieczeństwem od pożaru, a w razie wybuchu ognia dawać sygnały alarmowe. Dla miejscowości od gminy oddalonych, a do niej należących, będą osobni stróże nocni ustanowieni. Jako miejscowości zamknięte mają być te uważane, w których domy a względnie zagrody nie są rozprószone, lecz leżą obok siebie.
- §. 12. W mniejszych miejscowościach zamkniętych, tudzież w miejscowościach niezamkniętych, mogą zamiast opłacanych stróżów nocnych nad bezpieczeństwem od ognia czuwać kolejno właściciele domów, przynajmniej w czasie od czerwca do października włącznie.
- §. 13. W miastach, mających własną straż policyjną albo straż ogniową — straż ta pełni także służbę stróżów nocnych.
- §. 14. Celem zapobieżenia podkładaniu ognia przez włóczęgów, w gminach, w których nie ma właściwej straży policyjnej, należy oprócz nakazywanych przez władze administracyjne poszukiwań ogólnych, zarządzać przynajmniej 6 razy do roku patrolowania za włóczęgami w obrębie gminy.

III. Gaszenie pożarów.

- §. 15. Dla każdej miejscowości zamkniętej, liczącej najmniej 20 domów, wyda Rada gminna odpowiednio do miejscowych stosunków osobny regulamin pożarny, określający kierownictwo ratunkiem, rozdział czynności pomiędzy osoby, zajmujące się ratunkiem, sposób czuwania nad bezpieczeństwem rzeczy z pożaru uratowanych, i t. p. — tak, ażeby zapobiedz wszelkiemu nieporządkowi przy ratunku, i niebezpieczeństwu strat ubocznych.

W gminach, w których się znajduje zorganizowany korpus straży pożarnej, płatnej czy ochotniczej, regulamin straży jest oraz regulaminem pożarnym dla gminy, i winien być ułożony w porozumieniu z naczelnikiem straży.

W gminach, w których nie da się zorganizować korpusu straży pożarnej, Rada gminna oprócz wydania regulaminu pożarnego, wyznaczy osobę kierującą ratunkiem, tudzież tych, którzy mają kierować sikawkami, wężami, wchodzić na dachy, dostarczać wody, pilnować rzeczy z pożaru uratowane, i t. p. tak, ażeby w danym razie każdy wiedział, jaka czynność do niego należy. Regulamin pożarny przedkłada gmina Wydziałowi powiatowemu do zatwierdzenia.

- §. 16. Każdy członek gminy, a nawet każdy obcy w gminie zamieszkały, jest obowiązany pod karami w §. 70 oznaczonemi, na wezwanie naczelnika gminy lub tego, kogo gmina stale do kierowania ratunkiem oznaczy, osobiście i bezpłatnie w obrębie gminy nieść pomoc przy gaszeniu pożaru, i spełniać czynności, które mu poruczone zostaną, o ile do nich jest zdolny, o ile jego własne mienie nie jest zagrożone. Każdy właściciel domu jest obowiązany dostarczyć wszelkich przyborów do gaszenia ognia, o ile one nie są mu potrzebne do ratowania jego własnego mienia. Właściciel studni prywatnej nie może podczas pożaru zabronić czerpania wody z jego studni w celu gaszenia pożaru.
- §. 17. Tym którzy przy gaszeniu pożaru mają stale poruczone pewne czynności, wymagające szczególnej zręczności i wprawy, większego wysiłku lub narażenia swej osoby — winna gmina, jeżeli tego żądają, wyznaczyć pewne umiarkowane wynagrodzenie, którego wysokość Rada gminna oznaczy.
- §. 18. Właściciele koni są obowiązani, pod karami w §. 70 ustanowionemi, na zarządzenie naczelnika gminy lub osoby do kierowania ratunkiem wyznaczonej, dostarczyć zaprzęg

do sikawek i beczkwozów. W regule winno to dostarczanie koni odbywać się kolejno — wszakże w razach nagłych można nakazać dostarczenie koni bez względu na kolej, i każdy właściciel koni winien się temu poddać, a nawet zaprzęgi przypadkowo w miejscu pożaru się znajdujące, mogą być użyte. Rada gminna może też na właścicieli koni, których domostwa leżą w pobliżu studni, nałożyć obowiązek przybywania na miejsce pożaru z beczką wody, i dostarczania jej stale aż do ugaszenia pożaru.

Za użycie koni, zwłaszcza przy stałym dostarczaniu wody, należy właścicielom koni, jeżeli tego żądają, wypłacać odpowiednie wynagrodzenie, którego wysokość Rada gminna oznaczy.

- §. 19. Każda gmina jest obowiązana w miarę możności nieść bezpłatnie pomoc gminom sąsiednim w razie wybuchu pożaru, a to w odległości jednej mili, — szczególnie zaś w razie, jeżeli gmina pożarem dotknięta pomocy takiej zażąda. Wyjątek od tego dozwala się tylko wtedy, gdyby gmina sąsiednia pożarowi, sama na własnym obszarze była ogniem zagrożona.
- §. 20. Rada gminna winna zarządzić co potrzeba, aby wiadomość o wybuchu pożaru czy to w własnej gminie czy w gminach sąsiednich bezzwłocznie ogłoszoną była.
- §. 21. W miejscowościach zamkniętych, tudzież w oddzielnych budynkach znaczniejszych rozmiarów, powinno się znajdować dzwony alarmowe — można jednak użyć także do tego dzwonów kościelnych.

Na odosobnionych zupełnie zabudowaniach, o ile własnych dzwonów alarmowych nie posiadają, należy umieszczać grzechotki lub inne tego rodzaju przyrządy alarmowe dla zwołania ludzi z pola lub sąsiednich budynków.

- §. 22. We wsiach należy przestrzegać, ażeby w czasie robót polnych lub większego udziału gminy w uroczystościach, obchodach i t. p. po za obrębem gminy odbywanych, pozostała w domach pewna liczba osób mogących zaalarmować na przypadek pożaru.
- §. 23. Kto dostrzeże bądź w miejscu, bądź w sąsiedniej gminie wybuchający pożar, obowiązany jest uwiadomić o tem natychmiast naczelnika gminy lub ustanowionego przez Radę gminną kierownika ratunkiem pożaru.

W miejscach, w których znajduje się straż pożarna, należy ją natychmiast zaalarmować.

- §. 24. Każdy zdolny do tej czynności obowiązany jest, dać się użyć za posłańca zawiadamiającego o wybuchu pożaru, w obrębie gminy bezpłatnie a do gmin sąsiednich za wynagrodzeniem, które Rada gminna oznaczy.
- §. 25. O ile to jest potrzebne i możliwe, należy w razie wybuchu pożaru wysyłać do gmin sąsiednich konnych posłańców z zawiadomieniem.

Dostarczanie koni odbywa się na zasadzie §. 18. niniejszej ustawy.

- §. 26. Na zasadzie postanowień ustawy wodnej gmina obowiązana jest starać się o to, ażeby posiadała zawsze dostateczny zapas wody do gaszenia pożaru. Jeżeli w naturalnych zbiornikach nie ma wody w dostatecznej ilości, gmina winna się w nią zaopatrzyć w ten sposób, iżby w każdej miejscowości znajdowała się przynajmniej jedna, dostatecznie obfita studnia. W większych miejscowościach ma być kilka takich studni.

W miastach powinno być urządzone ile możności publiczne rezerwoary wodne lub wodociągi.

W miejscach, w których zakładanie studni jest niemożliwe, zakładać należy cysterny lub sadzawki, które przynajmniej raz na rok mają być czyszczone.

- §. 27. Przy udzielaniu pozwoleń na budowy, zważać należy na to, żeby przy wszystkich budynkach mieszkalnych lub publicznych, zakładach rękodzielniczych lub fabrycznych, stajniach i t. p. znajdowały się studnie mające dostateczną obfitość wody. Studnie te tak mają być umieszczone, aby w razie wybuchu pożaru były przystępne.

§. 28. Na strychach domów piętrowych znajdować się winne beczki napełnione wodą z dodaniem ługu lub soli, których wielkość i liczbę zastosowaną do rozmiarów budynku przepisze gminny regulamin pożarny.

Rada gminna może to zarządzenie rozciągnąć na wszystkie domy.

§. 29. W każdej zamkniętej miejscowości o stu domach, powinna się znajdować jedna sikawka wozowa w dobrym stanie z potrzebnymi przyborami, której cylinder ma mieć przynajmniej 12 centymetrów średnicy, ze spójniami normalnego wymiaru, i o ile możliwości z przyrządem ssącym, dalej dwie sikawki ręczne, oraz odpowiednia ilość beczkwozów i 50 wiader.

W miejscowościach liczących nad sto domów, powinno się znajdować w stosunku powyższym tyle sikawek i przyborów, ile razy setek domów zawiera ta miejscowość.

Normalny wymiar spójni, ma mieć $75\frac{m}{m}$. Beczkwozy mają obejmować przynajmniej po 464 litry (8 wiader) i liczba ich ma być przynajmniej trzy razy większą od liczby sikawek.

Zniżenie powyższej oznaczonej minimalnej ilości przyborów do gaszenia pożaru, może być dozwolone przez Wydział krajowy odpowiednio do miejscowych stosunków.

§. 30. Wszystkie osobno położone miejscowości w gminie, należy stosownie do ich obszaru i lokalnych potrzeb zaopatrzyć w odpowiednią liczbę sikawek wozkowych, przenośnych lub ręcznych, drabin, osęk, wiader i t. p. przyborów ogniowych.

§. 31. Posiadacze większych budynków, szczególnie takich, w których znajdują się większe ogniska, n. p. fabryk, browarów, hamerni i t. p. obowiązani są utrzymywać własne sikawki wozowe i ręczne.

§. 32. Każdy dom większy, szczególnie w miastach lub osadach w których odbywają się targi, winien być zaopatrzony przynajmniej w jedną sikawkę ręczną, jedną drabinę, jedną osękę, sześć wiader, siekierę i jedną drutem oplecioną latarnię.

§. 33. Naczelnik gminy w porozumieniu z naczelnikiem straży pożarnej, — gdzie takowa istnieje — oznacza ilość przyborów ogniowych, oraz postanawia w jakie przybory który dom ma być zaopatrzony.

Kontrolę nad znajdującymi się mającymi w każdym domu przyborami ogniowymi wykonywa się przy rewizjach ogniowych (§. 7).

IV. Straż pożarna.

§. 34. Celem straży pożarnej jest systematyczny ratunek w razie pożaru, w celu ochrony życia i własności mieszkańców.

§. 35. Straż pożarna może być płatna lub ochotnicza.

§. 36. Straż pożarna płatna należy do służby gminnej i jako taka uorganizowaną jest według przepisów ustawy gminnej i szczególnych postanowień Rady gminnej.

§. 37. W każdym mieście liczącem więcej niż 15.000 mieszkańców, powinna być uorganizowaną straż pożarna płatna, odpowiednio do środków gminy, obok niej wszakże może istnieć jednocześnie straż ochotnicza.

§. 38. Straże pożarne ochotnicze tworzą się dobrowolnie a względnie z obowiązku w §. 15. orzeczonego i na zasadzie prawa o stowarzyszeniach i uchwalonych przez siebie statutów.

§. 39. W każdej miejscowości zamkniętej liczącej najmniej 50 domów, w której nie ma jeszcze straży pożarnej, naczelnik gminny winien się starać o jej utworzenie, przynajmniej przez wydanie odezwę wzywającej do utworzenia straży ochotniczej i takową w razie bezskuteczności odezwę uorganizować obowiązkowo z właścicieli domów lub mężczyzn

silnych przez właścicieli w zastępstwie wyznaczonych. Gdzie już istnieje straż pożarna ochotnicza, naczelnik gminny winien w odpowiedni sposób wzywać i zachęcać, ażeby do niej w dostatecznej liczbie przystępowano.

- §. 40. Celem utworzenia płatnej lub ochotniczej straży pożarnej mogą się łączyć sąsiadujące z sobą gminy.
- §. 41. Gdy w jakiej gminie lub miejscowości zgłosi się dostateczna liczba ochotników, naczelnik gminy winien ich zwołać celem wyboru naczelnika i dowódców oddziałów straży.
- §. 42. Radzie gminnej służy prawo potwierdzania wyboru naczelnika straży ogniowej ochotniczej, z uwzględnieniem przepisów zawartych w instrukcyi wydanej przez Wydział krajowy dla krajowych inspektorów straży pożarnych.
- Naczelnik straży pożarnej ochotniczej jest honorowym urzędnikiem gminy i jako taki składa na czas swego urzędowania przysięgę służbową.
- §. 43. Statuta straży ochotniczej mają być uchwalone na walnem jej zgromadzeniu, przedłożone gminie do przyjęcia a następnie w sposób przepisany przedstawione c. k. Namiestnictwu do zatwierdzenia
- §. 44. Naczelnik straży pożarnej ochotniczej na miejscu pożaru jest w rozporządzeniach swoich niezależnym, lecz jest za nie przed naczelnikiem gminy odpowiedzialnym; w miejscach zaś, w których straż ochotnicza istnieje obok stałej, na miejscu pożaru naczelnik straży ochotniczej podlega naczelnikowi straży stałej.
- §. 45. Rada gminna wykonywa pod względem służby pożarnej nadzór nad strażą ochotniczą, i naczelnik jej jest obowiązany składać naczelnikowi gminy sprawozdania o wszystkim, co się służby pożarnej dotyczy.
- §. 46. Rada gminna ma prawo zakazać wszelkich niewłaściwości służbowych, jakieby się przy pełnieniu służby straży pożarnej ochotniczej okazały; naczelnik jest obowiązany wykonać rozporządzenia Rady gminnej, od których służy mu jednak prawo rekursu.
- §. 47. O ile Radzie gminnej służy prawo żądania, aby walne zgromadzenie straży ochotniczej zwołaniem zostało i posyłania na takie zgromadzenia swoich przedstawicieli, określają statuta straży ochotniczej.
- §. 48. Jeżeli straż ochotnicza pobiera zasiłki pieniężne od gminy, winna z nich składać zwierzchności gminnej rachunki.
- §. 49. Członkowie straży pożarnej ochotniczej mają prawo w służbie i po za służbą nosić mundur i używać szczególnych oznak, które mają być podane do publicznej wiadomości i których osobom nie należącym do straży ochotniczej używać nie wolno.
- §. 50. Na miejscu pożaru wszystkie zamiejscowe straże choćby i bez zawezwania przybyłe na ratunek, zostają pod rozkazami naczelnika straży miejscowej i winne się stosować do jego rozporządzeń.
- §. 51. W gminach, w których straż pożarna nie istnieje, tak osoby przeznaczone do specjalnych czynności (§. 19) jak wszyscy pomoc niosący, winni się stosować do rozporządzeń naczelnika gminy lub oznaczonego przez Radę gminną kierownika ratunku, którzy władzę swoją przelać mogą na naczelnika jednej z obecnych na miejscu straży pożarnych zamiejscowych.
- §. 52. Koszta przyborów ogniowych służących dla całej gminy, ponosi gmina, zaś te które służyć mają dla pojedynczych miejscowości lub właścicieli domów, sprawione być mają kosztem tychże.
- §. 53. Jeżeli w jakiej gminie koszta sprawienia potrzebnych wozowych sikawek z przyborami nie mogą być pokryte ani z majątku gminnego, ani z dochodów gminnych, bez wy-

rażnej szkody dla gospodarstwa gminnego, w takim razie Wydział krajowy na przedstawienie krajowego inspektora straży pożarnych, może przyjść w pomoc z funduszu krajowego.

- §. 54. Koszta niesienia pomocy przy gaszeniu pożaru w miejscowościach po za obrębem gmin położonych, jak również sprawienia lub naprawy uszkodzonych przy tem przyborów ratunkowych, ponoszą gminy lub miejscowości pomoc niosące.
- §. 55. O ile straż pożarna ochotnicza nie jest w możności pokryć wydatków na niezbędne narzędzia i przybory ratunkowe ze swego majątku lub z dobrowolnych składek, gmina jest obowiązana do sprawienia i utrzymania w dobrym stanie tych przyborów i narzędzi.
- §. 56. Członkom straży ochotniczej, którzy przy pożarze podczas pełnienia służby zostali uszkodzeni w sposób, czyniący ich niezdolnymi do pracy, w razie niedostatku należy się wsparcie bez względu na ich przynależność do gminy.
- Też same przepisy stosują się do wdów i sierot członków straży pożarnej, stałej i ochotniczej, którzy w służbie doznają uszkodzenia czyniącego ich niezdolnymi do pracy.
- §. 57. Nie uszczuplając praw do wsparcia, służących ogólnie członkom straży ochotniczej (§. 56) ze strony gminy, stráže te mogą zawrzeć między sobą związek w celu wspierania członków, którzy przy gaszeniu pożarów ponieśli kalectwo, jakoteż wdów ich i sierot. Do kasy takiego związku oprócz wkładek członków, dobrowolnych ofiar i subwencji, wpływać będą także kwoty ofiarowane przez Towarzystwa asekuracyjne, tudzież dochody z kar za przekroczenia policyjno-ogniowe popełnione w miejscach, w których znajdować się będą stráže ochotnicze należące do związku.
- §. 58. Statuta związku straży pożarnych ochotniczych i kasy wsparcia uchwalone zostaną na zwołanym przez Wydział krajowy walnym zjeździe przedstawicielei tychże straży i podlegają zatwierdzeniu Wydziału krajowego.
- §. 59. Wydziałowi krajowemu służy prawo nadzoru nad zarządem kasy wsparcia i składane być mają corocznie preliminarze, tudzież zamknięcie rachunków tejże kasy.

V. Postępowanie podczas pożaru i po pożarze.

- §. 60. Naruszenie prywatnego prawa własności w celu gaszenia pożaru n. p. wyłamywanie, zrywanie dachu i t. p. może nastąpić tylko w razie ostatecznej potrzeby, gdy nie ma innego środka do stłumienia ognia lub zapobieżenia rozszerzeniu się płomieni, lecz w takim nawet razie, wyjąwszy wypadki najgwałtowniejsze, nastąpić może jedynie z rozporządzenia naczelnika gminy lub jego zastępcy, gdzie zaś straż pożarna istnieje, z rozporządzenia jej naczelnictwa (§. 51).
- §. 61. Właściciele domów są obowiązani, jak najspieszniej przedsięwziąć środki przeciw szerzeniu się wybuchłego pożaru, przez przygotowanie zapasu wody, przystawienie drabin, obsadzenie dachu, zamknięcie strychów, okien i otworów, przygotowanie zapasu wilgotnych mioteł ogniowych i t. d.

Mieszkańcy domu są obowiązani, przy tych czynnościach dopomagać wedle możności.

- §. 62. Po pożarze naczelnik gminy winien przedsięwziąć odpowiednie środki, ażeby ogień zupełnie został wygaszony i żeby dalsze niebezpieczeństwo nie zagrażało.

Część ludzi należących do ratowania z potrzebnymi przyborami, powinna pozostać na miejscu aż do zupełnego wygaszenia ognia.

Sikawki dostarczone do pomocy przy gaszeniu, winne być odstawiłone właścicielom zaraz po zgaszeniu pożaru przez mieszkańców gminy bezpłatnie.

- §. 63. Po ukończonym pożarze naczelnik gminy winien z pomocą naczelnika straży pożarnej i potrzebnych świadków i znawców przedsięwziąć najściślejsze śledztwo co do przyczyny pożaru, zbadać, czy nie zaszły takie okoliczności, które wymagałyby skarcenia, lub przedsięwzięcia środków zapobiegawczych, ażeby się nie powtarzały na przyszłość, winien stwierdzić, czy przybory ratunkowe były w należyтым porządku, oraz którzy z ratujących najbardziej się odznaczyli.
- §. 64. Jeżeli okaże się przeciw komu uzasadnione podejrzenie, że stał się winnym czynności zabronionej ustawą karną, naczelnik gminy winien natychmiast sąd o tem zawiadomić, jeżeli zaś idzie o przekroczenie przeciw policyi budowniczej lub ogniowej, naczelnik gminy działa w zakresie swojej władzy.
- §. 65. O wyniku śledztwa co do przyczyn, rozmiarów pożaru, wielkości szkód i innych mających publiczny interes wykrytych szczegółów, naczelnik gminy winien najdalej w ciągu tygodnia po pożarze zawiadomić polityczną władzę powiatową.
- §. 66. Przy wydawaniu świadectw urzędowych dla zabezpieczonych, że pożar nie wynikł z ich winy, naczelnik gminy postępować powinien z całą przezornością i ścisłością.
Świadectwa takie wydawane być mogą dopiero po ukończonem śledztwie, i za wszelkie pod tym względem zaniedbania naczelnik gminy jest odpowiedzialnym.
- §. 67. Świadectwa takie tylko w tym razie wydawane być mogą, jeżeli śledztwo okaże, że zabezpieczeni nie są winni zbrodni przestępstwa lub wykroczenia przewidzianego w ustawie karnej, ani też przestępstwa lub wykroczenia przeciw przepisom policyi budowniczej lub ogniowej, ani wreszcie innego przewinienia w duchu §. 1294 kodeksu cywilnego.

VI. Postanowienia karne.

- §. 68. Czynności lub zaniedbania grożące niebezpieczeństwem pożaru przewidziane w ustawie karnej, będą według tejże ustawy, zaś przewidziane w ustawie budowniczej, według ustawy budowniczej karane.
- §. 69. Czynności lub zaniedbania grożące niebezpieczeństwem pożaru przewidziane ogólnymi przepisami i rozporządzeniami policyjnemi, oraz zarządzeniami Rad gminnych, ze względu na miejscowe stosunki, o ile w tychże przepisach i rozporządzeniach nie jest oznaczoną inną karą, mają być karane grzywną od 1 zł. do 50 zł. lub w razie niemożności zapłacenia aresztem do dni 10.
- §. 70. Jeżeli na mocy niniejszej ustawy potrzeba zmusić kogoś do wykonania pewnej czynności, nastąpić to może pod zagrożeniem kary pieniężnej do 10 zł. lub w razie niemożności płacenia do 48 godzin aresztu.

Zapłacenie lub odsiedzenie kary nie uwalnia od obowiązku wykonania wymaganej czynności.

W razie, gdyby się okazała potrzeba powtórnego zmuszania kogoś do tej samej czynności, należy karę podwoić, a w razie dalszego sporu czynność zarządzoną na koszt winnego wykonać.

- §. 71. Co do sposobu orzekania kar i toku instancyi, obowiązują postanowienia ustawy gminnej.

- §. 72. Prawomocne wyroki karne wykonywa naczelnik gminy.

Kary pieniężne wpływają do funduszu utrzymania rekwizytów ogniowych w gminie, o ile ustawa niniejsza (§. 63.) inaczej nie rozporządza.

VII. Organa i władze wykonujące policję ogniową.

- §. 73. Naczelnik gminy wykonywujący postanowienia niniejszej ustawy, rozstrzyga w pierwszej instancji, o ile niniejszą ustawą lub ustawą gminną, albo własnym statutem gminy, decyzya nie jest pozostawioną Radzie gminnej.
- §. 74. Przeciw orzeczeniu naczelnika gminy służy rekurs do Rady gminnej, zaś przeciw temu do Wydziału powiatowego, a następnie do Wydziału krajowego.
Termin do wniesienia rekursu do naczelnika gminy, jest ośmiodniowy.
- §. 75. W miastach mających własne statuta, określania kompetencji statutami temi objęte, pozostają w swojej mocy.
- §. 76. W Wydziale krajowym utworzoną zostanie posada krajowego inspektora straży pożarnych, którego rangę, pensyę i emolumenta służbowe określi uchwała Sejmu.
- §. 77. Obowiązkiem krajowego inspektora straży pożarnych będzie :
1. kontrolować gminy w kraju, czy posiadają potrzebne do gaszenia pożarów przybory, i czy utrzymują je w należytych stanie;
  2. sprawdzać, czy straże pożarne tak płatne jak ochotnicze są należycie zorganizowane i wykształcone;
  3. wpływać na gminy, ażeby przystąpiły do zorganizowania straży pożarnych;
  4. na żądanie Wydziałów powiatowych udzielać im wskazówek co do zatwierdzenia regulaminów pożarnych, przedkładanych przez gminy — a względnie ułożyć wzorowe regulamina, osobne dla gmin wiejskich, a osobne dla miejskich większych i mniejszych — tudzież wzorowe statuta dla straży pożarnych płatnych i ochotniczych;
  5. udzielać Wydziałowi krajowemu opinii swej we wszystkich sprawach, które niniejsza ustawa Wydziałowi krajowemu do rozstrzygnięcia pozostawia, i w ogóle we wszelkich sprawach policji ogniowej — i opracowywać dotyczące tych spraw referaty w Wydziale;
  6. śledzić postępu urządzeń ratunkowych od pożaru za granicą, i o ile okażą się praktycznymi, starać się o wprowadzenie ich w naszym kraju.
- Wydział krajowy wyda instrukcyę szczegółową dla krajowego inspektora straży pożarnych.
- §. 78. Naczelnik straży pożarnej podlega pod względem służbowym naczelnikowi gminy — zaś względem wydoskonalenia straży pod nadzór krajowego inspektora straży pożarnych.
- §. 79. Wykonanie niniejszej ustawy polecam Memu ministrowi spraw wewnętrznych.

